

Risikorapport for Suðuroyar Sparikassi 2020

Baggrund

Risiko er menneskeskabt. Krige, naturkatastrofer, konjunktur-cykler, inflation og skift i den økonomiske politik har historisk været nogle af hovedårsagerne til finansielle kriser. Men først langt oppe i forrige århundrede begyndte videnskabsfolk at se sammenhængene mellem disse faktorer og almindelige forretningsmæssige betingelser for finansielle institutioner, fx banker.

Udviklingen af teoretiske værktøjer til risikostyring startede i 1938 med en model for varighed af obligationer. Op igennem 50'erne og begyndelsen af 60'erne præsenterede de to amerikanske økonomiprofessorer William F. Sharpe og Harry Markowitz en række risikostyringsmodeller, som de i øvrigt i 1990 indkasserede Nobelprisen i økonomi for.

Det næste kvantespring kom i 1993, hvor Value-at-risk (VAR) modellen blev introduceret. Faktisk var der i udgangssituationen tale om et PR-stunt for det amerikanske finans-konglomerat JPMorgan. Men efterfølgende har JPMorgan faktisk sat standarden for risikostyring på verdensplan.

I 1974 blev den såkaldte Basel Komité (Basel Committee on Banking Supervision) oprettet. Den består af repræsentanter for centralbanker og finanstillsyn i de økonomisk mest betydningsfulde lande, og siden 1988 har komiteen udstedt et regelsæt (the Basel Accord), der sigter mod at forbedre sikkerheden i finansielle institutioner. Motivationen var en række bankkrak i løbet af 1980'erne. Grundprincippet er, at banker skal have tilstrækkelig egenkapital til at kunne modstå tab på debitorer. Som hovedregel skal egenkapitalen udgøre 8 % af bankernes aktiver, dog således at mere risikable aktiver vejer mere end sikre aktiver.

Regelsættet blev modificeret i 1996 for at inddrage flere typer af risici i banker, og en meget omfattende revision skete med Basel II, der trådte i kraft 1. januar 2011 i form af en ny kapitaldækningsbekendtgørelse.

Hvad indebærer Basel II?

Basel II bygger på 3 søjler. Søjle 1 handler om kvantitative kapitalkrav på basis af kreditrisiko, markedsrisiko og operationel risiko - dvs. risikoen for tab på grund af utilstrækkelige eller fejlbehæftede interne procedurer eller menneskelige eller systemmæssige fejl.

Søjle II drejer sig om kvalitative vurderinger af pengeinstitutternes solvensbehov fordelt på en række risikotyper, som både kan afstedkomme tillæg og fradrag i forhold til den rent kvantitative opgørelse. Det væsentlige er, at pengeinstituttets ledelse forholder sig konkret til en række risikofaktorer og deres indflydelse på pengeinstituttets kapitalbehov. Det kan fx dreje sig om:

- Indtjening, vækst
- Kredit-, markeds- og operationelle risici
- Koncernrisici
- Likviditetsrisici
- Kontrolrisici
- Risici relateret til pengeinstituttets størrelse
- Afviklingsrisici
- Strategiske risici
- Omdømmerisici
- Renterisici uden for handelsbeholdningen
- Eksterne risici

Søjle III drejer sig om information om pengeinstituttets risici og risikostyring og kapitaldækning. Her er der med virkning fra årsrapporten for 2010 indført skærpede krav til oplysning om og dokumentation af typer og omfang af risici, beskrivelse af pengeinstituttets risikostyringsproces og risikostrategi for hver risikotype, omfang og karakter af risikorapportering, kapitalstruktur samt opgørelse af pengeinstituttets kapitalbehov efter stresstests.

Suðuroyar Sparikassis risikostyring

Organisation

Suðuroyar Sparikassi udvikler løbende sine værktøjer til identifikation og styring af de risici, som til daglig påvirker sparekassen.

Bestyrelsen fastlægger de overordnede rammer og principper for risiko- og kapitalstyring og modtager løbende rapportering om udviklingen i risici og udnyttelsen af de tildelte risikorammer.

Direktionen varetager den overordnede daglige ledelse af sparekassens risikostyring, herunder udarbejdelse af skriftlige forretningsgange samt retningslinjer og bemyndigelser til Suðuroyar Sparikassis enkelte afdelinger vedrørende den praktiske gennemførelse af de retningslinjer og politikker, som bestyrelsen har vedtaget.

Suðuroyar Sparikassi har ingen intern revisionsfunktion, men Sparekassen har i 2012 oprettet et revisionsudvalg..

Bestyrelsen varetager arbejdet med den overordnede vurdering af den løbende risikostyring inden for de enkelte risikotyper – herunder om de fastsatte limits, rapporteringsstrukturen samt forretningsgangene - er tilstrækkelige og effektive til at håndtere de identificerede risici.

Herudover har Sparekassen etableret en compliance-funktion. Compliance-funktionen har generelt fokus på overholdelse af alle regelsæt og love samt interne forretningsgange. Sparekassen arbejder generelt med at etablere funktionsadskillelse alle steder, hvor det er muligt.

Endelig udmøntes compliance i sparekassen gennem decentralt funktionsansvar, hvor alle medarbejdere skriftligt er tildelt en instruks, der angiver vedkommendes

rettigheder til fx at bevilge kreditter. Endvidere er der indbygget individuelle kriterier i nogle af sparekassens edb-systemer, ligesom alle operationer logges.

Eksterne samarbejdspartnere

Brancheorganisationen Lokale Pengeinstitutter supporterer sparekassen med information og rådgivning om ny lovgivning, fortolkning af eksisterende regler, risikostyringsmodeller m.v.

Sparekassens edb-central SDC leverer systemløsninger til understøttelse af Suðuroyar Sparikassis virksomhed - såvel i forhold til kunderne som administrativt - med løbende fokus på tilpasning til lovgivningen på området, behovet for kontrol, risikostyring m.v.

Kreditbevilling

Suðuroyar Sparikassis direktør har det centrale og overordnede ansvar for sparekassens kreditproces. Dvs. udstikning af rammerne for kreditgivning, udarbejdelse af forretningsgange, bevillingsbeføjelser og risikomodeller for kundesegmentering.

Sparekassens kreditchef har det daglige ansvar for overholdelse og opfølgning af kreditpolitikken. Kreditchefen har ingen bevillingshjemmel, men udarbejder indstillinger og sparrer i forhold til bestyrelse, direktion og filialdirektører samt medarbejdere.

Sparekassens bevillingsstruktur er baseret på et decentralt funktionsansvar, hvor hver enkelt afdeling og medarbejder er udstyret med en instruks om, hvor meget de kan bevilge. En instruks, som er understøttet af autorisationskoder og logningsværktøjer, der gør det muligt at identificere de medarbejdere, der gennemfører de enkelte transaktioner.

Økonomistyring

Suðuroyar Sparikassis administrationsdirektør har det overordnede ansvar for regnskab og finansiell rapportering, sparekassens kapitaldækning, likviditets- og den markedsmæssige risiko. Funktionerne forestår bl.a. den daglige, månedlige, kvartalsvise og årlige rapportering til direktionen og bestyrelsen vedrørende områderne markedsrisiko og likviditet samt en række indberetninger til fx Finanstilsynet.

Arbejdet med risikostyring

Suðuroyar Sparikassi har i sin vision: ”Færøernes trygge, kompetente og hyggeligste privatkundebank” sat fokus på risiko. Sparekassen skal være tryk, og dermed ikke løbe for store risici. Sparekassen anerkender, at finansielle forretninger bygger på tillid og tryghed, hvorfor en god risikostyring er alfa omega for et pengeinstituts eksistens.

Suðuroyar Sparikassi er eksponeret over for forskellige typer af risici. Formålet med sparekassens politikker for risikostyring er at minimere de tab, der kan opstå som følge af bl.a. uforudsigelig udvikling på de finansielle markeder, ændringer i konjunkturforhold eller politiske indgreb.

Arbejdet med risikostyring har taget udgangspunkt i de tre søjler, som Basel II definerer, hvor

- Søjle I omhandler kvantitativ opgørelse af kreditrisici, markedsrisici og operationelle risici
- Søjle II drejer sig om en kvalitativ vurdering af de samme risici plus en række øvrige risici
- Søjle III foreskriver de omfattende oplysningskrav omkring typerne og omfanget af risici

Strukturmæssigt læner arbejdet med risikostyring sig tæt op ad de retningslinjer, som sparekassens brancheorganisation – Lokale Pengeinstitutter – har udarbejdet.

Overordnet beregnes sparekassens risikovægtede poster efter den såkaldte standardmetode. Operationel risiko opgøres efter basismetoden, og markedsrisiko opgøres efter den enkle metode.

Søjle 1 – kvantitativ risikoopgørelse

Kreditrisiko

Kreditrisiko udtrykker risikoen for, at den ene part i en finansiel forretning påfører den anden part et tab som følge af manglende overholdelse af en forpligtelse.

Overordnet udgør kreditrisici den væsentligste risikofaktor i det samlede risikobillede i Suðuroyar Sparikassi, idet kreditformidling er sparekassens største forretningsområde.

Suðuroyar Sparikassis risikostyringspolitik er tilrettelagt med henblik på at sikre, at transaktioner med kunder og kreditinstitutter til stadighed ligger inden for de af bestyrelsen vedtagne rammer og forventet sikkerhed.

Endvidere foretager sparekassens bestyrelse en gang årligt en gennemgang af sparekassens engagementer med særlig fokus på de største engagementer med henblik på vurdering af eventuelle risici.

Kreditpolitik

Hovedelementerne i sparekassens kreditpolitik er:

1. Kundernes vilje og evne til at tilbagebetale lån, samt mulige sikkerheder for engagementet
2. Kunder skal have en sund økonomi og et solidt rådighedsbeløb.
3. Engagementet skal stå i et rimeligt forhold til kundens bonitet og kapital- eller formueforhold.
4. Hvor der er mulighed for at tage sikkerhed, skal dette ske. Dog medvirker sparekassen ikke til finansiering af engagementer, der alene baserer sig på kaution af tredjemand. Og modtagelse af kaution fra private personer skal så vidt muligt undgås, med mindre særlige forhold tilsiger det.
5. Når det gælder erhvervsengagementer, følger sparekassen kunderne tæt. Sparekassen arbejder frem mod, at ethvert erhvervsengagement maksimalt udgør 1.000.000 kr., idet sparekassen er en privatkundebank.

Sparekassens kreditpolitik omfatter endvidere klare retningslinjer for:

1. Rapportering til bestyrelsen
2. Rapportering til direktionen
3. Hjemmel til direktionen, områdedirektører, kunderådgivere og kassemedarbejdere
4. Risikoklassificering af privat- og erhvervskunder
5. Overvågning af privat- og erhvervsengagementer
6. Funktionsadskillelse
7. Bevillingsprocedure

Suðuroyar Sparikassi medvirker ikke til finansiering af:

1. Ulovlige eller uetiske projekter.
2. Projekter, der er uigennemsigtige.
3. Virksomheder eller personer, hvis forretninger har et odiøst præg og derfor kan virke skadende for sparekassens omdømme.
4. Investering i sparekassens egne aktier.

Risikoklassificering

På det operationelle plan har Suðuroyar Sparikassi i mange år arbejdet med en risikoklassificering af kunderne understøttet af omfattende kontrolsystemer til identifikation og styring af kvantitative kreditrisici. De eksisterende systemer er i slutningen af 2010 blevet suppleret med nye og mere avancerede IT-systemer til bestemmelse af de kvantitative risici på udlån.

Alle sparekassens kreditkunder bliver klassificeret i en gruppe for henholdsvis privat- og erhvervskunder. Nødlidende engagementer indgår ikke i fordelingen. Sparekassen bruger desuden Finanstilsynets kundeklassificeringskoder (3, 2A5, 2B15, 2B30, 2C, 1)

Klassificeringen sker for privatkunder på baggrund af rådighedsbeløb, sikkerhed og reel formue i følgende risikoklasser 1. God kernekunde (3 & 2A5), 2. middel kernekunde (2B15, 2B30) og 3. betænkelig kernekunde (2C og 1)):

1. Privatkundeengagementer, hvor den samlede gæld < 2,5 gange bruttoindkomsten for husstanden, samt hvor rådighedsbeløbet som minimum udgør kr. 9.000 for den første voksne og kr. 6.000 for den næste voksne samt kr. 3.750 pr. barn.
2. Privatkundeengagementer, hvor den samlede gæld < 3,5 gange bruttoindkomsten for husstanden, samt hvor rådighedsbeløbet som minimum udgør kr. 6.000 for den første voksne og kr. 4.000 for den næste voksne, samt kr. 3.000 for første barn og kr. 2.000 for efterfølgende børn.
3. Privatkundeengagementer, hvor den samlede gæld er > 3,5 gange bruttoindkomst for husstanden, samt hvor rådighedsbeløbet er lavere end de grænser som er sat i pkt. 2

Erhvervskunder klassificeres grundlæggende efter indtjening, egenkapital og sikkerhed i følgende risikoklasser:

Regnskabstype 1 (god)

1. Alle engagementer med kommuner som debitorer eller 100 % sikret ved kommune- eller statskaution.
2. Engagementer med halvoffentlige selskaber, hvor en række debitorer hæfter solidarisk
3. Virksomheder med reel positiv konsolidering (efter normale afskrivninger) og positiv egenkapital større end blankoandel.
4. Som under 3 – dog med negativ konsolidering, når det kan dokumenteres, at årets resultat er af ekstraordinær karakter.

Regnskabstype 2 (acceptabel)

1. Positiv egenkapital større end blankoandel og negativ konsolidering (2 seneste år eller mere).
2. Egenkapital mindre end blankoandel og med positiv konsolidering, der er dokumenteret fortsat i indeværende år.
3. Rekonstruerede virksomheder (yngre end 2 år) med positiv konsolidering og positiv egenkapital.

Regnskabstype 3 (betænkelig)

1. Positiv egenkapital mindre end blankoandel og negativ konsolidering.
2. Negativ egenkapital og negativ konsolidering.
3. Virksomheder rekonstrueret for nylig, hvor regnskab endnu ikke foreligger.

Regnskabstype 4 (kritisk)

1. Nødlidende engagementer

Kreditsituationen ultimo 2020

Sparekassen har i løbet af 2020 været forsigtig med kreditbevillingen af boliger i Torshavn, da priserne er fortsat med at stige. Opstramningen betyder, at der på bevillingstidspunktet skal sikres, at kunder, der vælger lån med variabel rente, stadig har et tilstrækkeligt rådighedsbeløb. Rådighedsbeløbet skal klare en rentestigning på 1 % over den aktuelle rente, dog minimum 4% plus bidragssats og med afvikling over 30 år.

Hvis ikke kunden lever op til dette, får kunden afslag.

Der er ikke sket ændringer på andre områder i Suðuroyar Sparikassis kreditpolitik i løbet af 2020.

Gennemgangen har vist, at Suðuroyar Sparikassi har en rimelig god spredning på sine erhvervsengagementer, og der er ingen brancher, som tegner sig for et markant ændret nedskrivningsbehov.

Overordnet vurderes Suðuroyar Sparikassis kreditrisici dog fortsat som værende relativt beskedne. Specielt er eksponeringen i forhold til byggebranchen og ejendomsmarkedet beskeden. Hertil kommer, at andelen af store engagementer efter

fradrag, der hver for sig andrager mere end 10 % af sparekassens basiskapital, ved udgangen af 2020 var nede på 0 %. Før fradrag er dette tal 0 %.

I øvrigt fremgår udviklingen i sparekassens udlåns sammensætning og indlåns sammensætning af nedenstående skemaer.

Branche fordeling udlån i mio kr.

Engagementstype	2020	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Private	459,9	437,3	430,6	417,6	418,8	384,2	373,6	378,3
Offentlige myndigheder	31,3	34,0	37,6	39,9	45,1	42,2	41,5	12,3
Landbrug, jagt, skovbrug og fiskeri	2,0	5,4	10,6	13,0	11,5	10,8	8,0	10,2
Industri og råstofudvikling	8,7	5,9	2,3	2,4	4,5	5,5	3,6	13,7
Energi forsyning	1,1	3,4	0,0	6,0	3,3	2,8	2,9	2,7
Bygge- og anlægsvirksomhed	20,7	21,7	20,8	16,6	15,9	13,0	13,6	7,4
Transport, post, telefon, Handel, restaurations- og hotelvirksomhed	26,1	33,5	33,9	38,3	31,1	36,0	32,1	36,7
Information og kommunikation	3,4	3,2	3,0	3,2	3,5	3,4	0,2	0,1
Kredit-, finansierings- og forsikringsvirksomhed	3,5	4,2	4,4	4,3	9,3	8,4	8,5	9,1
Ejendomsadm., ejendomshandel og forretningsservice	22,1	21,5	17,8	16,8	15,2	15,3	11,6	8,9
Øvrige erhverv	6,3	9,8	20,7	14,0	11,7	18,8	18,4	16,2
Udlån til erhverv, private og offentlige virksomheder i alt	585,0	579,9	581,6	572,1	569,9	540,4	514,0	495,6

Markedsrisiko

Markedsrisiko udtrykker risikoen for, at markedsprisen på et finansielt instrument ændrer sig. Suðuroyar Sparikassi markedsrisiko styres dagligt via fastsatte limits for en lang række risikomål. Styring af sparekassens overskudslikviditet indebærer placering af sparekassens midler i aktie-, obligations- og valutamarkedet for at optimere afkastet af sparekassens likvide beholdninger. Sparekassens bestyrelse og direktion har fastlagt klare retningslinjer for, hvilke risici sparekassen ønsker at acceptere på aktier, obligationer, valuta, rente m.v. Hovedtrækkene i vores markedsstrategi er uforandret følgende:

Valutarisiko

Valutarisiko er et mål for, hvordan ændringer i valutakurser kan påvirke dagsværdien af sparekassens valutapositioner. Suðuroyar Sparikassi har en meget beskednen risiko, idet sparekassens mellemværender i fremmed valuta løbende afdækkes.

Renterisiko

Renterisiko er et mål for, hvordan ændringer i det aktuelle renteniveau kan påvirke dagsværdien af sparekassens fastforrentede aktiver. Renterisikoen opstår primært omkring sparekassens obligationsbeholdning og fastforrentede udlån.

Den samlede renterisiko må maksimalt udgøre 3 % af basiskapitalen. Sparekassens egenbeholdning er primært sammensat danske og færøske obligationer, ultimo 2020 udgjorde sparekassens samlede renterisiko -0,2 % af basiskapitalen.

Aktierisiko

Aktierisiko er et mål for hvordan ændringer i aktiekurserne kan påvirke dagsværdien af sparekassens aktier.

Sparekassens aktieinvesteringer omfatter primært vores ejerandele i sektorejede selskaber, herunder SDC, Elektron med flere. Disse står for ca. 97 % af sparekassens samlede aktiebeholdning.

Aktierisikoen i øvrigt er en følge af sammensætningen af sparekassens eksponering i aktier, hvor investeringerne er spredt over en række primært danske og færøske aktier.

Sparekassens aktieeksponering udgør 0,3 % af basiskapitalen uden sektoraktier og 11 % med sektoraktier.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko udtrykker risikoen for ikke at kunne skaffe tilstrækkelig kapital i markedet til sparekassens løbende udlånsvirksomhed.

I gennem finanskrisen har Suðuroyar Sparikassi nydt godt af et forholdsvis stort indlånsoverskud, som efter planen er blevet reduceret i løbet af 2018.

Sparekassen har derfor ved udgangen af 2020 en likviditetsoverdækning i forhold til lovens krav 206,8 %.

Suðuroyar Sparikassi's likviditetsrisiko opgøres derfor ved udgangen af 2020 til at være god.

Operationel risiko

Operationel risiko defineres som risikoen for økonomiske tab som følge af fejl i interne processer, menneskelige fejl, systemfejl eller tab som følge af eksterne begivenheder.

Operationelle risici omfatter på den baggrund alle risici, som opstår i forbindelse med sparekassens aktiviteter og som ikke er omfattet af de øvrige omtalte finansielle risici.

Compliance risiko

Sparekassen har med henblik på at overholde love og bekendtgørelser m.v. og med henblik på at mindske tab udarbejdet en række politikker og forretningsgange, som beskriver sparekassens interne processer og hvordan sparekassens medarbejdere skal håndtere disse.

Politikker og forretningsgange skal sikre, at love og bekendtgørelser m.v. overholdes samt at fejl undgås og dermed mindske sparekassens tab. Forretningsgangene skal endvidere minimere sparekassens afhængighed af nøglepersoner.

Kontrolrisiko

Sparekassen har etableret et stærkt internt kontrolmiljø, hvor der er etableret en betryggende funktionsadskillelse og hvor der dagligt udføres en række kontroller. Der er udarbejdet en række standarder for, hvordan kontroller skal gennemføres og rapporteres.

Medarbejder risiko

Manglen på medarbejdere indenfor den finansielle sektor har tidligere udgjort en risiko. På grund af udviklingen i banksektoren i de senere år udgør denne situation ikke længere en større risikofaktor, og Suðuroyar Sparikassi kan - bl.a. fordi sparekassen fremstår som en attraktiv arbejdsplads med en høj medarbejdertilfredshed – fortsat glæde sig over en forholdsvis lav personaleomsætning.

IT risiko

En central del af sparekassens værn mod risikoen for at lide økonomiske tab som følge af fejl i it-systemer er sparekassens it-sikkerhedspolitik og it-sikkerhedsregelsæt. Disse politikker og regler stiller en række krav til medarbejdernes adfærd og til it-systemernes indretning m.v. De stiller også en række minimumskrav til håndteringen af følsomme oplysninger. Sparekassen arbejder herudover løbende med en beredskabsplan, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende adgang til it-systemer eller andre krisesituationer.

Omdømme risiko

Sparekassens image blandt kunder og samarbejdspartnere er afgørende for sparekassens succes. Det vurderes derfor løbende, om tiltag og aktiviteter kan skade sparekassens image.

Leverandør- og forsynings risiko

Sparekassen har indgået en række strategiske alliancer med eksterne samarbejdspartnere. En række af disse er indgået i fællesskab med alle eller dele af andre lokale pengeinstitutter. Det betyder, at vi indgår i fællesskabsløsninger, der har så stor en forretningsmæssig volumen, at vi tilsammen altid vil være en interessant partner for en leverandør.

Force majeure risiko

Sparekassen har udarbejdet planer for håndtering af såvel røveri og bombetrusler. Øvrige force majeure hændelser, f.eks. brand eller strømsvigt er beskrevet i sparekassens beredskabsplan.

Suðuroyar Sparikassi anvender basisindikatormetoden jf. kapitaldækningsbekendtgørelsens § 18 til opgørelse af kapitalkravet til de operationelle risici. Det betyder, at kapitalkravet til de operationelle risici opgøres til 15 % af de gennemsnitlige basisindtægter de seneste 3 år.

Sparekassen har med henblik på at mindske tab som følge af operationelle risici udarbejdet flere politikker. En central del heraf er sikkerhedspolitikken, der stiller en række krav til IT og personale, ligesom den stiller en række minimumskrav til håndtering af følsomme oplysninger.

Herudover har Sparekassen udarbejdet beredskabsplaner for IT, som skal begrænse tab i tilfælde af manglende IT-faciliteter eller anden lignende krisesituation. Sparekassen ønsker et stærkt kontrolmiljø og har derfor også udarbejdet en række standarder for, hvorledes kontrol skal foregå.

Sparekassen er qua sin størrelse afhængig af visse nøglemedarbejdere. Sparekassen har dog udarbejdet en nøglepersonspolitik, så afhængigheden af den enkelte er på et

accepteret niveau. Sparekassen søger i videst muligt omfang at uddanne medarbejdere på områder, hvor det vurderes, at Sparekassen har den største afhængighed, eller søger sig ekstern hjælp.

Sparekassen har etableret en compliancesfunktion, der skal medvirke til at sikre, at vi lever op til eksterne såvel som interne krav.

Sparekassen arbejder p.t. med modeller og metoder som led i de nye kapitaldækningsregler. Det er Sparekassens politik, at de operationelle risici til stadighed begrænses under hensynstagen til de omkostninger, der er forbundet hermed.

Nedskrivninger på mellemværende

Sparekassen følger bekendtgørelsen om finansielle rapporter for pengeinstitutter m.v. (*Bekendtgørelse for Færøerne om finansielle rapporter for kreditinstitutter og fondsmæglerselskaber m. fl.*) og benytter regnskabsmetoden for misligholdelse og værdiforringelse, som fremgår af denne bekendtgørelse.

Regnskabsmetoden IFRS 9, som trådte i kraft den 1. januar 2018, ændrer grundlæggende med de gamle regler omkring klassificering og værdiansættelse af finansielle aktiver og nedskrivninger for eventuelt tab på værdiforringelse

IFRS 9 bliver nedskrevet mod forventet tab for alle finansielle aktiver, som er indregnet til amortiseret kostpris. Det bliver sat af efter samme regler mod vurderet kredittab på ikke benyttet kredittilsagn, tilsagn om lån og finansielle garantier.

I forbindelse med de nye IFRS9 nedskrivningsregler er der i Danmark mulighed for at benytte en 5 års overgangsordning, således at en negativ konsekvens af de nye IFRS9 regler ikke får fuld effekt på kapitalgrundlaget før 5 år er gået. Reglerne blev dog sat i kraft på Færøerne uden overgangsordningen. Reglerne bevirkede således negativt på sparekassens solvens i 2018 på 0,5 % samtidig med øget krav til kapitalen.

Søjle 2 – kvalitativ risikoopgørelse

Overordnet kan den kvalitative risikoopgørelse inddeles i ledelsens vurdering af:

- Risici forbundet med sparekassens vækst (sparekassen har ikke en voldsom kraftig vækst strategi i øjeblikket)
- Kreditrisici ud over den kvantitativt opgjorte kreditrisiko (baseret på fx forhold vedrørende geografisk koncentration, erhvervsmæssig koncentration eller koncentration af sikkerheder)
- Øvrige risici (fx strategiske risici, risici i relation til kapitalfremskaffelse eller i relation til sparekassens størrelse etc.)

Suðuroyar Sparikassi's aktiviteter er primært fordelt mellem Suderø og Thorshavn. Suderø har gennem de seneste år været et lavvækstområde på Færøerne med fraflytning, mens Thorshavnsområdet har haft bedre konjunkturer. Suderø har i 2020 tilflytning, med lav arbejdsløshed og stigende skatteindtægter.

Sparekassen har i 2020 haft netto nedskrivninger på kunder svarende til 0,45 % af udlånene.

Sparekassens strategiske satsning med at hæve sit uddannelsesmæssige niveau og tilpasse sine processer til øget automatisering og selvbetjening kan medføre en risiko, idet sparekassen kan få en dårlig omtale, og nogle kunder kan føle sig stødt bort fra den gamle sparekasse.

Derimod vurderes Suðuroyar Sparikassi's størrelse ikke at udgøre en risiko i relation til fremtidig kapitalfremskaffelse, idet sparekassen har flere muligheder for at fremskaffe kapital, fx aktieemission, konvertering af gæld samt akkumulering af overskud.

Kapitaldækning og solvensbehov

I henhold til lovgivningen skal bestyrelse og direktion fastsætte Suðuroyar Sparikassis Individuelle solvensbehov.

Solvenskrav opgøres efter nedenstående kriterier, idet Suðuroyar Sparikassi er omfattet af Lov om finansiel virksomhed § 124, stk. 2, nr. 1.

I henhold til Basel II-reglerne skal Suðuroyar Sparikassi til enhver tid holde en basiskapital, som er stor nok til at dække det underskud, som ville opstå, såfremt en række negative begivenheder måtte indtræffe samtidigt. Denne størrelse er udtrykt ved sparekassens individuelle solvensbehov.

Uddybning af metoder for opgørelse af tilstrækkelig basiskapital og solvensbehovet

Suðuroyar Sparikassis bestyrelse har kvartalsvise drøftelser omkring fastsættelsen af solvensbehovet. Drøftelserne tager udgangspunkt i et rapport fra direktionen, der indeholder forslag til størrelsen på solvensbehovet, herunder forslag til valg af stressvariabler, stressniveauer, eventuelle risikoområder samt vækstforventninger.

Bestyrelsen drøfter en gang om året opgørelsesmetoden for Suðuroyar Sparikassis solvensbehov, herunder hvilke risikoområder og stressniveauer der bør tages i betragtning ved beregningen af solvensbehovet.

Suðuroyar Sparikassis bestyrelse har valgt, at der ved opgørelsen af sparekassens solvensbehov skal anvendes skabelonen som Lokale Pengeinstitutter har opstillet til 8+ metoden (Lokale Pengeinstitutters solvensbehovsmodel, opdateret 7. januar 2020), samt Finanstilsynets ”Vejledning om tilstrækkelig basiskapital og solvensbehov for kreditinstitutter” (gældende fra december 2020, for regnskabsperioden 2020).

Metoden kan i hovedtræk deles op i to dele.

I den første del beregnes 8% af de vægtede poster til at dække den generelle risiko for sparekassen.

I den anden del tages der udgangspunkt i syv underliggende risikofaktorer:

- Indtjening
- Udlånsvækst
- Kreditrisiko
- Markedsrisiko
- Likviditetsrisiko
- Operationel risiko
- Gearing
- Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter
- Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav

Oveni de otte risikofaktorer, vurderer sparekassen omkostningerne ved specielle risikoer som der menes ikke er dækket af den generelle risiko.

Hvis der er andre områder af specielle risikoer som er defineret som ikke er inkluderet i ovenstående model, skal sparekassen beregne en ekstra kapital til dækning af denne risiko.

Sparekassens bestyrelse har fastsat sparekassens solvensbehov til 10,6 %. Til dette tal skal lægges 2,5 % som er kapitalbevaringsbuffer og 1,8 % som er systemiske buffer og NEP-tillæg på 0,0 %. Således er sparekassen fra 1. januar 2020 tilknyttet et samlet tillægskrav på 4,3 %, som skal lægges til solvensbehovet i 2020.

Beregningen af solvensbehovet for 2020 er gjort med udgangspunkt i nedenstående metode:

Solvensbehovsopgørelse - kreditreservationsmetoden		
	kr.	%
1) søjle I-kravet	29.581.415	8,0%
+ 2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)	2.432.970	0,7%
+ 3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)	0	0,0%
+ 4) Kreditrisici, heraf		
4a) Kreditrisici på store kunder med finansielle problemer	242.750	0,07%
4b) Øvrige kreditrisici	0	0,00%
4c) Koncentrationsrisiko på individuelle engagementer	688.011	0,19%
4d) Koncentrationsrisiko på brancher	983.719	0,27%
+ 5) Markedsrisici, heraf		
5a) Renterisici	1.607.000	0,43%
5b) Aktierisici	0	0,0%
5c) Valutarisici	0	0,0%
+ 6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)	0	0,0%
+ 7) Operational risici (kapital til dækning af operationel risici udover søjle I)	3.697.677	1,0%
+ 8) Gearing (kapital til dækning af risici som følge af høj gearing)	0	0,0%
+ 9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter	0	0,0%
+ 10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestemte krav	0	0,0%
- Heraf til kreditrisici (4)	1.914.480	0,5%
- Heraf til markedsrisici (5)	1.607.000	0,4%
- Heraf til operationel risici (7)	3.697.677	1,0%
- Heraf til øvrige risici (2+3+6+8+9)	2.432.970	0,7%
- Heraf tillæg som følge af lovbestemte krav (1+10)	29.581.415	8,0%
Total = kapitalbehov/solvensbehov	39.233.542	10,61%

1) søjle I-kravet - Almindelig risiko

Almindelig risiko dækker alle sparekassens sædvanlige risici. I kategorien indregnes derfor al sædvanlig risiko der kan henføres til Kreditrisiko, Markedsrisiko, likviditetsrisiko, Operationel risiko og andre risici. Posten er beregnet som 8,0 % af sparekassens risikovægtede aktiver eller t.kr. 29.581.

2) Indtjening (kapital til risikodækning som følge af svag indtjening)

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der er en beskedent risiko på indtjeningen som følge af svag indtjening hvilket svarer til 0,7 % eller t.kr. 2.433.

3) Udlånsvækst (kapital til dækning af organisk vækst i forretningsvolumen)

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der ikke findes en særlig risiko på udlånsvækst som følge af høj udlånsvækst.

4) Kreditrisici - særlig kreditrisiko

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der findes en særlig kreditrisiko på en mindre del af sparekassens udlånskunder. I relation til de risikovægtede aktiver udgør den særlige kreditrisiko på 0,52 % svarende til t.kr. 1.914.

5) Markedsrisici, særlig markedsrisiko

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der er en særlig renterisiko på 0,43 % svarende til t.kr. 1.607.

6) Likviditetsrisici (kapital til dækning af dyrere likviditet)

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der ikke findes en særlig risiko for likviditetsrisiko.

7) Operationel risici (kapital til dækning af operationel risici udover søjle I)

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der findes en særlig risiko på operationel risiko. I relation til de risikovægtede aktiver udgør den særlige operationelle risiko 1,0 % eller t.kr. 3.698.

8) Gearing – særlig høj risiko for høj gearing

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der ikke findes en særlig risiko for gearing.

9) Regulatorisk forfald af kapitalinstrumenter

Ud over generel risiko er der ikke nogen risiko for forfald af kapitalinstrumenter før 2025.

10) Eventuelle tillæg som følge af lovbestedte krav

Ud over generel risiko har sparekassen vurderet, at der ikke findes en særlig risiko for eventuelle tillæg som følge af lovbestedte krav.